

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. II. Referuntur rationes pro eadem Sancta sæculo IX illiganda, ac pro
sæculo VII verisimilius pronuntiatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

§ II. Referuntur rationes pro eadem Sancta sæculo IX illiganda, ac pro sæculo VII verisimilius pronuntiat.

Difficile dictu est, quæ fuerint Moduenna et Editha, hujus Virginis magistra:

Quæ in prioribus adduximus, faciunt pro S. Osithæ martyrio versus finem sæculi VII repouendo: verum sunt et alia in eadem Vita, unde prædicta cum biographi fide suspecta feri queant. In primis Ositha, dum esset parvula, a parentibus, ut bonis moribus imbueretur, tradita dicitur S. Modwennæ abbatissæ, quæ juxta sylvam (verba biographi recito) quæ Arderna dicitur, duo construxerat monasteria, unum in loco, qui Pollesworch dicitur, aliud in mansione, quæ Strevshal nuncupatur. Horum alterum (Moduenna) elegit... reliquum concessit B. Edithæ, sorori regis Alfridi... quæ in congregatione sanctorum virginum mater et custos effecta est. Huic (Edithæ) aliquandiu adhæsit adolescentula Dei ancilla Ositha, a S. Modwenna abbatissa ei commendata etc. Inquirendum ergo est, quæ hæc Modwenna sit, quæ item Editha, et quo illæ ævo floruerint. Pinius noster primo ad diem 5 Julii prolucè disputavit de S. Moduenna, seu Monenna, Monynna, Monyma, Moninia, una an pluribus? Deinde vero ad ejusdem mensis diem 6, quo lectorem pridie remiserat, egit de S. Darerca seu Monynna, aliisque affinis nominibus etiam appellata, ibique geminam hujus sanctæ abbatissæ Vitam dedit; primam, auctore quidem anonymo, sed antiquiorem sincerioreque, alteram a Conchubrano scriptam, fabulis et parachronismis conspersam.

in quadam Vita S. Moduennæ dicenda esset hæc

18 In duabus istis Vitis dicitur S. Darerca, Monynna, seu Moduenna, a S. Patricio Hibernorum apostolo sacrum virginitalis velum accepisse; quod nec citius contingere potuit, quam anno 452, quo ille apostolicos suos in Hibernia labores auspiciatus est, nec serius, quam anno 460, quo eodem beata morte coronavit, secundum ejusdem rerum chronotaxim, in Opere nostro ad diem 17 Martii, quo ille colitur, datam. Porro in Conchubraniana (non in altera) Vita num. 59 et 40 inter istius S. Moduennæ discipulas etiam quædam Osid nominatur, diciturque, postquam triduo submersa fuerat, e flumine ad vitam revocata, quod de nostra S. Ositha eodem modo legitur in Vita edenda num. 1 et seqq.; sed altera ejusdem Moduennæ discipula, quæ in Vita edenda Editha vocatur, in Conchubraniana Moduennæ lte dicitur. Ositha tamen ac Editha etiam vocitantur in ejusdem S. Moduennæ Vita a Capgravo edita, ut dubitare nequeas, quin in omnibus istis allegatis locis de iisdem SS. Moduenna, Ositha, Edithaque sermo sit.

sæculo v floruisse,

16 Quapropter, si hæc S. Moduenna fuerit hodiernæ S. Osithæ magistra, non poterit hæc, nisi prodigiose longæva inepte fingatur, ad sæculum VII differri, sed ad sæculum v vel vi, ad quod Pinius laudatam Moduennam, die 6 Julii cultam, reposuit; atque ita inter fabulas ableganda erunt, quæ de S. Osithæ avo, parentibus, sponso, quique ipsam velaverint, episcopis ex biographo superius memoravi. At, cum in Vita edenda nul-

Octobris Tomus III.

lum de S. Patricio verbum legatur, laudatusque Pinius die 5 Julii in Moduenna § 2 opinetur, tres omnino distinguendas esse Moduennas, quarum una obierit sæculo v vel vi, altera, S. Osithæ hodiernæ magistra, sæculo VII floruerit, et ex harum trium confusione natos esse parachronismos, qui Conchubranianam S. Moduennæ Vitam sedant, non potest hæc tam vitiosa lucubratio obstare, quo minus biographo nostro credamus, S. Ositham sæculo VII vixisse, si cetera aliunde congruant.

AUCTORE C. S.

20 Plus negotii facessit S. Editha, tam quæ in Vita edenda, quam in Moduennæ a Capgravo edita, curam S. Osithæ, a Moduenna sibi commissam egisse narratur. Nam quæ ista S. Editha est? In Vita quidem edenda dicitur illa fuisse soror regis Alfridi, cujus nominis duos Oswii Nordanhymbrorum regis filios sæculo VIII supra assignavi; sed in S. Moduennæ Vita apud Capgravium illa, non soror regis Alfridi, sed Adulphi regis West-Saxonum fuisse asseritur, qui Adulphus, alias Atulphus ac communius Ethelwulphus et Ethelwolphus appellatus, filium habuit Aluredum, Alfredum etiam dictum, quos ambos sæculo IX regnasse, extra dubium est. Ad sæculum ergo IX pariter referenda esset S. Ositha, si hujus magistra Editha Atulphi illius soror fuerit. At præterquam quod æque ignota sæculo IX sit Editha Adulphi, seu Ethelwulphi, quam sæculo VII Alfridi, regis soror, morari nos denuo non debet ista S. Moduennæ Vita, quæ hanc a S. Patricio, id est, sæculo v, velatam, et nihilominus Ethelwulpho regnante, id est, sæculo IX, etiam floruisse, fabulatur.

Edithæque et Osithæ magistra fuisse sæculo IX.

21 Inter Oswii regis liberos nulla nota Editha est; tres ejusdem filios ex Beda aliisque produxit Bollandus noster ad diem 8 Februarii in Commentario historico de S. Elfreda, § 5; dictam scilicet S. Elfredam, virginem abbatissam Streneashalensem seu Streaneshalensem, in Anglia, Alhlfledam, Pendæ Medilanglorum principis, Pendæ regis filio nuptam, et Ostritham, alii Ostridam, Ostricam, Osgildam et Ostgildam appellatam, Etheldredi Merciorum regis uxorem, a sui regni primatibus anno 697 interceptam, ut constat ex Bedæ lib. v, cap. 23 in Recapitulatione. Verum hic sanctus historicus lib. III cap. 24 de laudata S. Elfreda quædam tam similia narrat assertis S. Osithæ biographi, ut dubitare cogar, an non hic in concinnanda hujus Virginis Vita quædam ex istis suo scriptionis argumento perperam ac inepte adaptaverit, sanctæque Elfredæ natales Edithæ, seu veræ, seu commentitiæ affixerit. An mea a verisimilitudine abluat suspicio, lectoris judicio libens relinquo.

Nulla nota est Editha, Oswii filia; sed videtur biographus aliqua

22 Apud Bedam loco citato legitur Oswius Nordanhymbrorum rex Christianus anno 635 cum ipso Merciorum rege Penda conflicturus rovisse Deo, quod, si victor existeret, filiam suam Domino sacra virginitate sacrandam offerret, simul et duodecim possessiones prædiorum ad construenda monasteria donaret; eoque voto emisso, una cum filio suo Alchfrido parvoque exercitu memorabilem de Penda, in eadem pugna occiso, victoriam retulisse. Tunc rex Oswiu (ita pergit sanctus scriptor) juxta quod Domino voverat, pro collata sibi victoria gratias Deo referens, dedit filiam suam Elfredam, quæ vixdum unius anni ætatem impleverat, perpetua virginitate consecrandam. En tibi igitur regis Oswii filiam, Alchfridi regis sororem, sed Elfredam no-

quæ de SS. Hilda et Elfreda, Oswii filia

418 mine

ACTORE
C. S.

mine, sæculo VII ab infantia sua Deo perpetua virginitate dicatam, ac postea abbatissam, ut mox videbimus, qualem Editham quoque suum fuisse, scribit biographus. Audiamus reliqua.

apud Bedam
legerat,

25 Intravit autem (verba rursus Bedæ sunt) præfata Oswii filia, Deo dicanda monasterium, quod nuncupatur Heruteu, id est, Insula cervi, cui tunc Hild abbatissa præfuit, quæ post biennium, comparata possessione decem familiarum in loco qui dicitur Streaneshalch, ibi monasterium construxit, in quo memorata regis filia (S. Elflæda) primo discipula vite Regularis, deinde etiam magistra extitit, donec, completo undesexaginta annorum numero, ad complexum et nuptias Sponsi celestis virgo beata intraret. In quo monasterio et ipsa, et pater ejus Osuii, et mater ejus Eanfled, et pater matris ejus Edwinus, et multi alii nobiles in ecclesia S. Petri apostoli sepulti sunt. Hæc S. Beda, ex quibus hic nonnemo fortasse suspicabitur, Hildam alio nomine fuisse appellatam Modwennam, Elflædam vero Editham, aut certe Modwennam pro Hilda, et Editham pro Elflæda per errorem a biographo vocari. Ita, inquam, posset quis suspicari, nisi alia prohiberent.

ad SS. Modwennam et Editham

24 Præterea, in hac quoque opinione martyrium S. Osithæ longe serius, quam fecit biographus, statuendum esse, cum luce meridiana clarius sit, fieri non posse, ut S. Elflæda, quæ teste Beda, anno 655 vixit unius anni ætatem impleverat, magistra fuerit Osithæ, si hæc anno 655 occubuit. Verum etiam ejusdem cæde in multos annos, ut omnino faciendum est, dilata, non proinde ex eadem Vita verisimile fiet, SS. Hildam et Elflædam, velut S. Osithæ magistras, Modwennæ Edithæque nominibus designari. Etenim Arderna sylvæ, juxta quam Modwenna, S. Osithæ magistra duo monasteria, Pollesworch et Streveshal, condidisse, et in quorum altero Ositha cum Editha habitasse ab biographo nostro narratur, sita erat in comitatu Warwicensi, e duobus autem S. Hildæ monasteriis a Beda memoratis alterum Heruteu, id est, Insula cervi, nunc, teste Camdeno, Hartlepole dictum, in comitatu Dunelmensi; alterum, nunc, eodem teste, Whitby vocabulo notum, cui S. Elflæda præfuit, in Eboracensi. Ista monasteriorum distantia, non permittit, ut tam varii nominis Hilda et Elflæda eadem, quæ MODWENNA et Editha, fuisse credantur.

inepte trans-
tulisse,

23 Mihi, ut supra insinuavi, multo verisimilius apparet, ineptum S. Osithæ biographum quædam de SS. Hilda et Elflæda apud Bedam lecta ad Modwennam Edithamque, ejusdem sanctæ Virginis magistras, transtulisse, atque hinc frustra quæri Editham illam, Alfridi regis sororem, regis Oswii filiam. Nimirum, teste Beda, Hilda duo monasteria habuit, quorum alteri S. Elflædam, Oswii regis filiam, discipulam suam aliquando præfecit. Biographus totidem monasteria a Modwenna constructa, harumque alterum discipulæ suæ Edithæ, Alfridi regis sorori, proindeque ejusdem Oswii filia, commisisse, narrat. Alterum e duobus illis Hildæ monasteriis Beda Streaneshalch vocavit; biographus similiter alterum e duobus Modwennæ Streveshal dixit, tam affini vocabulo, ut verisimillime facili calami lapsu, variove loci exprimendi modo Streveshal pro Streaneshalch hic legatur. Suspicionem augeat, quod, uti Streaneshalense S. Hildæ monasterium hodieque notum est, ita tam ignotum est,

Streveshalense Modwennæ, ut merito dubitari queat, an unquam exstiterit. Audi Alfordum ad annum Christi 871, num. 58: Quod ad aliud (inquit) monasterium (S. Modwennæ) attinet, Streveshalen, nihil habeo dicere: nec enim intelligi posse videtur locus ille in Brigantibus, qui Bedæ tempore STRENSHALK, et SIXUS PHARI audiebat et quem posteri WHITBY vocaverunt.

servato monasterio Pollesworthensi,

26 Cur vero biographus noster alterum Modwennæ monasterium, non Heruteu, ut Beda Hildæ, sed Pollesworch appellaverit, ea potest assignari ratio, quod, sicut aliunde noverat, Pollesworthense a quadam S. Modwenna fuisse conditum, ita eidem præfuisse aliquando sanctam aliquam Editham, tum pariter aliunde, tum ex Edithæ eo loco cultu pro comperto haberet. Camdenus in descriptione comitatus Warwicensis pag. 429 ad rem nostram hæc ait: Ultra hæc ad Boream est Pollesworth, ubi sacris virginibus Modwenna, virgo Hibernica, insigni sanctitatis opinione, cœnobium construxit, quod R. Marmion, vir nobilis, restauravit. Laudati restauratoris ejusdemque conjugis verba exstant in Monastico Anglicano tom. I, pag. 498 et sequenti, ex quibus S. Edithæ apud Pollesworthenses cultus manifestus est. En ea: Notum sit omnibus, nos concessisse Osanne Priorissæ ad relig. restaurandam sanctimonialium ibi ecclesiam S. Edithæ de Pollesworda. etc.

E

27 De structo per S. Modwennam Pollesworthensi monasterio, Edithæque in eo gesta præfectura, cultu et ecclesia consentit Alfordus ad annum 871, num. 57, Spedum quoque ibidem laudans, qui postquam dixerat, Editham in eodem præfuisse, mortuamque et cum honore sepultam esse, subdidit: Ob cujus reverentiam locus ille a S. Editha nomen sortitur. Adde Nicolaum Harpsfeldium in Historia ecclesiastica Anglicana sæculo IX, cap. 15, et in Catalogo religionum ædium ad calcem Operis adjecto, in quo inter Warwicensis comitatus cœnobîa sic legitur: Pollesworthæ, T (id est, titulo) S. Edithæ F. (id est, fundavit) Modwenna, virgo Hibernica. Reparavit Richardus Marmion, vir illustris. Cum igitur habeamus Pollesworthensis monasterii conditricem Modwennam (nec enim quemquam legi, qui id neget) alteramque ejusdem loci abbatissam Editham, non alias, quam hæc debemus putare S. Osithæ magistras designatas ab hujus biographo, qui et Pollesworthense monasterium a Modwenna exstructum, et ab hac Edithæ traditum, ac denique huic Osithæ educationem ab eadem commissam esse, narrat. Inquirendum ergo est, an ejusdem parthenonis conditum tempus cum ceteris biographi dictis possit componi.

cui has præfuisse, aliunde constabat,

F

28 Supra laudati Harpsfeldius, Monastici Anglicani scriptores et Alfordus, quantumque ex hoc intelligere potui, etiam Spedus, Pollesworthensis cœnobii initia sæculo IX illigarunt, secuti S. Modwennæ Vitam Conchubranianam, aut qualem edidit Capgravius, in qua Editha ista Athulphi, seu Ethelwulfi, Occidentalium Saxonum regis, soror, vel, ut alii volunt, filia, et Aluredi seu Alfridi soror fuisse dicitur; quo posito, illa certe figi non possunt ante annum 857, quo Ethelwulfus capit regnare. Non tanti mihi foret, certis, ut dixi, parachronismis infecta Vita, ut propter eam hic mihi hærendum crederem, nisi etiam alia non omnino letem pro Ositha ad idem sæculum removenda suspicionem moverent. Ipsomet biographo in Vita edenda num. 6 teste,

ex cujus loci ætate, Danorum irruptione

A *teste, hæc sancta Virgo plexa capite est a gentili-
um caterna, e Danorum partibus... advecta.
Sed enim sæculo vii nulla apud historicos nota
est Danorum in Britanniam eruptio, sæculo au-
tem ix ex fuerunt frequentes cum ingenti monaste-
riorum strage, ut apud obvios Angliæ scriptores
legi potest.*

et Bedæ silen-
tio Alfordus
duas Osithas
fuisse suspi-
catur.

29 *Adhæc altum est de hac sancta Virgine
martyre venerabilis Bedæ silentium, quamquam
ipsius regium genus, vitæque sanctimonia, ac
recens martyrium cum communitura fuisse vi-
deantur, ne illaudatam præteriret, si hæc ipso,
cujus anno septuagesimo tertio ille natus est, sæ-
culo floruisse. Contra vero hujus silentii ratio
extra omnem controversiam posita est, si Ositha
sæculo ix, cum Beda jam ab anno 755 excesserat
e vivis, passa credatur. Rebus tam implicatis,
Alfordus de S. Osithæ ætate ter meminit: ac
primo ad annum 535, cui martyrium ipsius
Baroniæ ex Vita adscripserat, recte observat,
illud longe serius reponendum esse. Deinde ad
annum 675, ante quem Ecce et Bedwinus, a
quibus eadem Virgo velata fuisse in eadem Vita
dicitur, non fuere ordinati episcopi, de illius in
monasterium ingressu, subsequenteque martyrio lo-
quitur. Tandem ad annum 871 Moduennæ in
Angliam accessum sæculo ix affigens, ita dubius
dissertit.*

quarum una
sæculo vii,
altera hodie-
na sæculo ix
floruerit.

B 50 *Scio (ait) multa, quæ de Moduenna re-
feruntur, duorum monasteriorum fundatrice,
ad septimum seculum a Baronio aliisque referi,
ut ibi dictum est, cum Osithæ virginis marty-
rium recensui: sed, opinor, multo rectius ad
nonum hoc seculum Moduennæ sanctitas prim-
um innotuit. Illa igitur, quæ Ositham docuit,
Sigheri Orientalium Saxonum regis conjugem,
in corruptam tamen, Moduenna forsitan appel-
lari potuit: sed differt ab illa, quæ Alfreði tem-
pore (sæculo ix) fuit illustris, quæ forte prioris
Moduenna sanctitatis æmula in ejus nomen suc-
cessit; et certe familiare Sanetis fuit, Sancto-
rum, quos imitari cupiebant, nomen assumere.
Hinc forte Ositha quoque alia hoc tempore
(eodem sæculo ix) floruit, quæ a Danis longe
probabilius occidi potuit, quam illa Sigheri
quondam uxor, de qua ad annum Christi dclm
et dclxxiii. Nam, qui Moduennam ad hoc se-
culum referunt, Ositham quoque ab ea doctam
affirmant.*

Verum hæc
nobis non pla-
cet opinio;

C 51 *Hactenus Alfordus, cujus opinione admissa,
admittendum pariter erit, vel non constare, an
S. Ositha hodierna, quæ usque ad Angliæ a
Romana Ecclesia defectionem in suo Chichensi
monasterio celebrem cultum habuit, eoque loci
oppidulo suum nomen reliquit, unquam existi-
terit, vel de ea nihil sciri, quam sacram fuisse
virginem, sæculo ix a Danis occisam; reliqua
vero, quæ de ea in rjusdem Vita leguntur, refe-
renda erunt ad Ositham quandam longe aliam,
binis sæculis priorem, ne ex cultu quidem no-
tam, imo nec omnino notam, nisi ex sæpe dictæ
S. Moduennæ Vita, parachronismis et fabulis con-
spersa. Enimvero tantam B. Ogisthæ, in miracu-
lis famosæ virginis, ut Malmesburiensis loquitur,
obscuritatem admittendam esse, non evincunt mihi
allegatæ rationes; quas paupulum præterea expen-
damus.*

quare expen-
sationibus,

52 *Sæculo vii nulla nota est Danorum in Bri-
tanniam insulam hostilis irruptio, notissimæ vero
gravissimæque sæc. ix. Ita est; sed quis hinc me-
rito statuatur, nullos quoque eodem sæculo pira-*

*tas barbaros ex Oceano Germanico per Colnum
fluvium, juxta cujus ostium Chichensis S. Osi-
thæ parthenon situs erat, in eandem appulisse?
Hosce autem piratas cur non potuit ætate longe
posterior biographus e Danorum partibus advec-
tos credidisse, seu vere, seu ex fallaci conje-
ctura, a posterioribus Danorum in Britanniam
irruptionibus accepta? Sane biographus ibidem
nec asserit, nec insinuat graviolem aliquam istius
provinciæ vastationem, quales, ut diximus, eam-
dem insulam sæculo ix affluerunt; sed solum
subitam quandam Chichensis villæ non procul
ab eo loco, ubi Coln fluvius (teste Camdeno) mari
miscetur, sitæ. Verba biographi accipe: Gentili-
um (inquit) caterva e Danorum partibus na-
vibus advecta, apud Orientales Saxones ad vil-
lam Chichensem appulit, atque ibi e navibus
egressi rapinis et incendiis in Christianos sævie-
runt.*

55 *Subditur S. Osithæ cædes; nec plura de utrimque
Danis istis apud cum leguntur, non secus atque
illi hac sua præda contenti in naves suas mox se
repperint, atque inde recesserint. Hæc si, ut fieri
potuerunt, ita facta sint, quid multum miran-
dum, si ista Chichensis villæ subita deprædatio
ceteris Danorum hostilibus irruptionibus ab hi-
storicis Anglis annumerata non sit, ac penitus
præterita. Etiam minus ponderis habet altera
objecta a tempore ædificati Pollesworthensis mo-
nasterii ratio; nam, dum supra adducti recen-
tiores scriptores hujus initia sæculo ix innexue-
runt, sola navi sunt Vita S. Moduennæ, non
uno in loco, ut diximus, manifeste vitiosa, mul-
toque sublestioris fidei, quam Vita edenda. De
Editha, quæ sæculo vii in Pollesworthensi par-
thenone fuerit S. Osithæ magistra, non major
est difficultas, quam quæ sæculo ix, cum hæc
soror vel filia Adulphi, seu Ethelwulfi, Occiden-
tium Saxonum regis, non minus aliunde ignota
sit, quam ista Oswii Nordanhymbrorum regis
filia. Restat igitur S. Bedæ de S. Ositha silen-
tium, quod certe gravius esset, nisi constaret,
ipsum etiam alia præterisse; ac nominatim duas
sanctas virgines, Pendæ Merciorum regis filias,
Kineburgam et Kineswitham, eo etiam titulo
magis memorandas, quod ex tam impio patre
genitæ essent; de quibus vide Henschenii Com-
mentarium historicum in Opere nostro ad diem
6 Martii.*

54 *Cum igitur ex hactenus relatis constet,
assignatos a biographo S. Osithæ avum Pendam,
Frithevaldum patrem, Sigerum sponsum, quique
eam Deo virginem consecraverint, Orientalium
Anglorum episcopos Eccam et Bedwinum sæ-
culo vii vixisse; nihilque nos cogat inficiari, eo-
dem sæculo piratas, quales supra diximus, ad
Chichensem villam appulisse; aliunde vero nihil
pariter evincat, tunc temporis nullam Modwen-
nam Pollesworthensi monasterio præfuisse; ne-
gare quoque non possumus, a vero non esse dissi-
mile, S. Ositham eodem sæculo vii vixisse, et a
prædonibus istis interemptam esse; quamquam
multis annis serius, quam anno 635, uti § 1 plu-
ribus ostensum est.*

AUCTORE
C. S.

E

F

verisimilius
apparet, illam
versus finem
sæculi vii
floruisse.

VITA.